

BREDASCHE

COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG-

EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS.

BLAD.

Donderdag

20 Januarij.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 15den Januarij.

Tot dusver hebben zich vier leden laten inschrijven om voor het adres van antwoord het woord te voeren, zijnde de heeren: *Carné*, de markies *Lagrange*, *Fould* en *Liadères*, en zeven leden tegen hetzelfde, te weten de heeren: *Richard*, *Berville*, de *Tocqueville*, *Dugabé*, de hertog van *Valmy*, *Durand de Romartin*. De heeren *Carné*, *Richard* en *Berville* hebben den nacht in de conferentie-zaal doorgebracht om zich het eerst te kunnen inschrijven.

— In de zitting der afgevaardigden van gisteren heeft de minister van buitenlandsche zaken, de heer *Guizot*, op het bureau der kamer neergelegd het traktaat van 13 Julij 1841 en een aantal van 62 diplomatieke stukken alle betrekking hebbende op gezegd traktaat, meerendeels depeches van den heer *Guizot* aan fransche gezanten of vreemde ministers, of door dezen aan genen gerigt. Van de gezegde stukken waren er echter negen slechts gedeeltelijk gegeven. De heer *Billault* verlangde dat ook deze in haar geheel werden medegedeeld, doch op het daarop gegeven antwoord van den heer *Guizot* had zulks geen verder gevolg.

Aanstaanden maandag zullen de discussien over het adres geopend, en in die zitting ook verscheidene mededeelingen van het gouvernement aan de kamer gedaan worden.

De ontwerpen nopens de spoorwegen zullen eerst na de aanneming van het adres worden aangeboden.

— Op voorstel van den minister van het openbaar onderwijs heeft de Kamer van Deputeerden *Simon de Saint-Denis*, te Parijs, die zich jegens Frankrijk door zijne uitvoerige geschiedenis der Franschen zoo verdienstelijk maakt, tot ridder van het legioen van eer benoemd.

— De *Gazette de France* vermeldt dat zich het gerucht in de hoofdstad verbreid heeft van den dood des hertogs van *Angoulême*.

— Het Parijsche dagblad *le Charivari*, dat de staatsaangelegenheden op spottenden toon behandelt, heeft thans ter zake van een honend artikel tegen den procureur-generaal *Hebert*, die de jongste regtsvervolging voor het hof der pairs heeft bestuurd, een gestreng vonnis te zijnen laste gekregen. Nadat de gezworenen het: schuldig, hadden uitgesproken, is de verantwoordelijke uitgever tot twee jaren gevangenisstraf en fr. 4000 geldboete, de drukker tot zes maanden gevangenisstraf en fr. 2000 boete veroordeeld.

— De *Messager* vermeldt dat de heer *de Salvandy* werkelijk te Bayonne is teruggekomen; maar de tweede ambassade-secretaris te Madrid voor de behandeling der gewone zaken achtergebleven is.

— In de cortes-zitting van den 7den Januarij is de kwestie van de aanbieding der geloofsbrieven ter spraak gekomen, en heeft de eerste minister *Gonzales* betoogd dat dezelve niet aan de minderjarige koningin konden, maar aan den regent moesten aangeboden worden, en zijne gronden doen steunen op dergelijke gevallen na den dood van *Ferdinand VII*, als wanneer zoowel de achtervolgelijk gekomen fransche gezanten *de Raijneval*, *de Fezensac*, *de Rumigny* en *M. de la Rochelle*, als ook de engelsche gezant, lord *Clarendon* en de vertegenwoordigers van andere mogendheden hunne geloofsbrieven steeds aan de regentes, en niet aan de jonge koningin hadden aangeboden. De gedeputeerden hebben hunne goedkeuring gegeven aan het gedrag van het ministerie, even als de senaat, waar hetzelfde onderwerp ter spraak is gekomen.

De jongste berigten zijn uit Madrid van den 8ten. De commissie om het adres kwam druk bijeen; de leden derzelve schenen gezind om eene zinrede in het antwoord te brengen geschikt om den ongunstigen indruk van het vertrek des heeren *Salvandy* weg te nemen.

— Het gouvernement scheen van zijn kant voornemens om regtstreeksche handelingen wegens de zaak met het fransch kabinet aan te brengen.

— Het gerucht dat lord *Aberdeen* den britschen gezant in Spanje, *John Lubbock*, lang zou ontbieden.

De beursa van heden (16 Januarij) was genoteerd: 5 pCt. 117,80; 3 pCt. 78,88; Id. Leening 1842 79,25; Nap. r. 107,60; Spanje 25; Rom. L. 104.

— Van den 16den. — Gisteren heeft de koning de deputatie van den senaat die hem het adres van antwoord kwam aanbieden ontvangen, en het volgend wederantwoord gegeven:

» Mijne heeren de pairs, gij kent de waarde die ik aan de gevoelens hecht welke gij mij te kennen geeft. Het is een nieuwe waarborg bij al degenen die gij in zoovele onderscheiden gelegenheden aan Frankrijk gegeven hebt, van het vertrouwen dat de natie in die heilzame eendragt van alle staatsmagten moet stellen, welke te gelijk de kracht van onze instellingen uitmaakt en tevens het onvermogen van diegenen die nog naar derzelve omverwerping mogten streven. Met die eensgezindheid, met die opregte medewerking zullen wij het spoor blijven volgen dat onze pligten en onze eeden ons voorschrijven, en zodoende zullen wij ons vaderland het vreedzaam genot verzekeren van alle weldaden en voordeelen die de Hemel hetzelfde toegedacht heeft.

— De commissie voor het onderzoek der ontwerpen van een monument voor *Napoleon* heeft aan geen der ingezonden stukken de voorkeur gegeven; zij heeft bepaald in 't algemeen aanbevolen eene van binnen opene grafombe met een ridderstandbeeld aan de buiten zijde, aan den minister van binnenlandsche zaken overlatende daarnaar de keus der stukken te doen.

— Berigten uit Afrika spreken van een besluit door den zoogenaamden raad van den Scheriff, of oudsten der Arabische stammen, om den Emir *Abdel-Kader* af te zetten. Deze had zich echter met zijne geliefde, aanhangers naar de streken die zich tegen zijn gezag wilden verzetten, begeven.

— Heden, uithoofde van den Zondag, geene fondsuotering.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 16den Januarij.

Het vertrek van den Nederlandschen Bonddagsgezant, den heer *van Scherff*, uit Berlijn, is, naar men verneemt, weder voor onbepaalde tijd uitgesteld, waaruit schijnt te blijken, dat de onderhandelingen tusschen de Pruisische en Nederlandsche regering, over een nieuw handelsverdrag, weder zijn aangevangen.

— Naar men meldt, zal de aartsbisschop van Keulen vooreerst te Munster blijven, en aldaar een pensioen van 9000 thalers trekken, en zal de bezoldiging van 3000 thalers, welke den coadjutor is toegelegd, van staatswege aanmerkelijk vermeerderd worden.

— Uit Berlijn schrijft men van den 14den Januarij:

» Men zegt dat de afwezigheid van Z. M. den Koning drie of vier weken duren zal. Het bevestigt zich dat de Prins van Pruisen gedurende dien tijd met het beleid der regering belast zal wezen.

» De Pruisische *Staats Courant* behelst eene circulaire der Ministers van Binnenlandsche Zaken en Politie, Eeredienst en Buitenlandsche Zaken, waarbij zij aan de presidenten der provincien kennis geven van een koninklijk bevelschrift, tot aanmerkelijke verzachting der tot hiertoe bestaande censuur [streckende].

— De tijding van eenen opstand in Damascus is officieel door de Poort door eenen koerier overgebracht. Volgens dezen berichten hebben twee dagen lang gevochten. De drie bataljons geregeerde soldaten konden den opstand niet meester worden, en de pachter van de stad zag zich genoodzaakt met dezelve in het zwak verdedigen te wijk te nemen, waaruit hij op de stad liet vuren. De oorzaak schijnt wegens het opbrengen der belastingen ontstaan te zijn. De Pruisische regering heeft, op deze tijding, den afgezetten minister van oorlog, *Mustapha-pacha*, met 2000 man afgezonden, welke den 18den december op drie stoombooten in zee is afgegaan.

— De gisteren vermelde tijdingen wegens de onrustige bewegingen te Corfu, worden thans bevestigd door het volgende bericht uit Corfu van 28 December, door den Oostenrijkschen *Beobachter* medegedeeld.

» Den 24sten December nad te Corfu in de kerk aan den heiligen *Spiridon*, die door de inwoners bijzonder vereerd wordt, de rector-

stelling van eene relike en van het borstbeeld van dien heilige plaats. Sedert eenigen tijd bevond zich te Corfu een Amerikaansche zendeling, die eene kinderschool voor de aldaar woonachtige Engelschen, had opgericht. Deze begaf zich tijdens de bedoelde plegtigheid in de kerk, en deelde onder de aanwezige menigte, waaronder ook veel gemeen volk was, een in de Grieksche taal geschreven traktaatje uit, waarin hij trachtte te betoogen, dat, daar de tien geboden slechts de aanbidding van éenen God verordenden, de vereering van den heiligen Spiridon afgoderij was. Naauwelijks werd de inhoud van dit geschrift onder het volk bekend, of dit viel den zendeling aan en mishandelde hem. Intusschen gelukte het hem toch naar zijne niet ver verwijderde woning te ontsnappen, het gepeupel vervolgde hem, vond hem echter niet, daar hij op het dak gevlugt was, vernielde vensters en huisraad, verscheurde zijne boeken en wierp ze op de straat. De toegesnelde politie-officieren waren niet in staat deze buitensporigheden te stuiten en aan het zoeken naar den zendeling, die ongetwijfeld een slagtoffer der volkswoede geworden ware, een einde te maken, en er moesten troepen aanrukken om de orde te herstellen. De zendeling werd onder eene sterke bedekking naar de citadel gebragt en eenige der voornaamste rustverstoorders werden gelijktijdig in hechtenis genomen.

Deze tusschenkomst der gewapende magt, die het volk belette wreak te nemen aan eenen verguizer van deszelfs godsdienst, de inhechtenisneming van onderscheiden Grieken, de algemeene afkeer tegen de Engelschen, en de omstandigheid dat men dezen en alle vreemdelingen hier als ketters beschouwt, had ten gevolge dat het gepeupel de troepen uitjouwde en hier en daar met steenworpen ontving. Dezen stoorden zich echter niet daaraan, trokken rustig door de straten, en de Grieken, wel inziende dat zij op den lichten dag tegen de gewapende magt niets konden uitrigten, verstrooiden zich eindelijk.

In den avond van den volgenden dag, toen zich een aantal soldaten in verscheiden wijnhuizen der stad bevonden, zocht het gemeene volk twist met hen. Dit gelukte weldra en nu ontstond er in eenige straten een levendig gevecht, waarin de soldaten, die zonder zijgeweer plegen uit te gaan, door de Grieken met stoksleges en steenworpen mishandeld werden. Er moesten weder troepen uitrukken en sterke patroilles joegen eindelijk het volk uiteen; evenwel konden er slechts weinige personen in hechtenis genomen worden, daar de slechte verlichting der stad aan de rustverstoorders het ontsnappen gemakkelijk maakte.

Den 26sten des avonds hadden weder soortgelijke tooneelen plaats, hoewel in eene mindere mate. Den 27sten, een uur na zons-ondergang, begon het rümoer op nieuw, en werd thans ernstiger dan te voren. Uit de huizen werden steenen, brandende stukken hout, enz. geworpen; er vielen zelfs geweerschoten op de soldaten, die, op hunne beurt verbaasd, alles aanvielen wat onder hun bereik kwam. Men werd van beide zijden met messen en bajonetten handgemeen. Van de Engelsche soldaten verloor één het leven, terwijl er twaalf gekwetst werden, waaronder eenige zeer gevaarlijk; aan den kant der Corfioten werd er één gedood, verscheidenen gewond en vele in hechtenis genomen. Zes politiedienaren ontvingen gevaarlijke wonden. Slechts door tusschenkomst van sterke afdeelingen der bezetting kon eindelijk de rust weder hersteld worden.

De regering heeft den Amerikaanschen zendeling, die de aanleiding tot deze betreuzenswaardige voorvallen gegeven had, in stilte van hier weg en wel naar Athene gezonden; te gelijker tijd zijn ook de personen die in zijn huis gedrongen waren en daar de vermelde buitensporigheden gepleegd hadden, uit de gevangenis ontslagen.

Heden avond (28 December) is eene proclamatie uitgevaardigd, waarbij aan de ingezetenen bekend wordt gemaakt, dat aan alle soldaten het bevel is gegeven om des avonds de stad te verlaten en zich naar hunne kazernen te begeven, waartegen aan de ingezetenen verboden wordt na zons-ondergang hunne huizen te verlaten, moettende alle kluizen en huishuizen, enz., des middags ten 4 ure gesloten en niet voor den volgenden morgen ten 7 ure weder geopend worden, terwijl eindelijk, in geval van herhaling der onrustige tooneelen, met de afkondiging der krijgswet bedreigd wordt.

BELGIE.

BRUSSEL, den 18den Januarij.

De ministeriele bladen kondigen aan, dat de koning van Pruisen den 20sten Januarij zich met een buitengewonen spoortrein restreeks van Aps, nabij Luik, naar Ostende begeven zal, en dat Z. M. in de laatste stad eene zamenkomst met den koning der Belgen houden zal. Uit Ostende zal de koning van Pruisen met een koninklijk Britsch stoomboot naar Engeland oversteken. Het is, volgens de genoemde bladen, nog onbeslist, of de koning der Belgen den doop van den Prins van Wales zal gaan bijwonen.

Bij een besluit van koning Leopold van 13 Januarij is een subsidie van 10,000 franken uit 's rijks kas voor de oprigting van een

standbeeld van *Vesalius* (een beroemd ontleedkundige, in 1514 te Brussel geboren), toegestaan. Als voorwaarden is bij het besluit gesteld, dat de toegestane som hoogstens een derde der geheele uitgave zal uitmaken en dat de twee overige derden der benoodigde som uit vrijwillige inschrijvingen in de provincie Brabant en de stad Brussel zullen worden gevonden.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 19den Januarij.

Heden wordt alhier met het uitsteken der vaderlandsche vlag en het houden eener groote parade van het garnizoen, waarbij ook de kweekelingen der Koninklijke Militaire Akademie, de heugelijke verjaardag gevierd van H. M. Nederlandsch geliefde en geëerbiedigde Koningin.

Bij een besluit van den 15 december jl., n°. 18, heeft Zijne Majesteit de Koning den Minister van Binnenlandsche zaken gemagtigd om, door tusschenkomst van den staatsraad gouverneur van het Hertogdom Limburg, te doen instellen eene speciale commissie, ten einde, onder hoogere goedkeuring, met de Pruisische ijzeren spoorweg-maatschappij die den weg van Keulen naar Aken heeft tot stand gebragt, in onderhandeling te treden wegens de aansluiting van den geprojecteerden spoorweg van Maastricht naar de Pruisische grenzen aan genemden weg of aan deszelfs verlenging, en, alle schikkingen te treffen, die met deze aansluiting gerekend-mogten kunnen worden in verband te staan.

Bij eene resolutie van genoemden staatsraad gouverneur van den 11den Januarij jl. zijn tot leden der commissie benoemd:

Jonkheer Mr. *F. B. H. Michiels van Kessenich*, lid der gedeputeerde staten van het Hertogdom Limburg;

J. W. Conrad, fungerend hoofd-ingenieur van den waterstaat binnen voormeld Hertogdom.

Jonkheer *O. van den Sandhevel*, arrondissements-inspecteur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijzen te Maastricht; en twee leden uit de zich reeds vroeger te Maastricht zamengesteld hebbende commissie uit den Handelstand door haar zelve te kiezen.

Naar men vereeemt, heeft Z. M., bij besluit van den 25 December jl., bepaald, dat 's Rijks stoeterij te Borculo met 1 Januarij 1842 zou opgeheven en het personeel ter dispositie van het departement van oorlog gesteld worden; terwijl de paarden en wezens bij de regementen kavallerie zullen ingedeeld, en de gebouwen en landerijen, op den 31 Maart aanstaande, aan de administratie der domeinen overgegeven zullen worden.

Z. Exc. de minister van finantien heeft ter kennis van de belanghebbenden gebragt, dat de rentebetaling op de, volgens de wet van den 18 April 1834, daargestelde schatkistbiljetten, na de verschijndagen in 1842, zal worden gedaan op den voet, zoo als dit over de vorige jaren heeft plaats gehad, gelijk ook de opzegging, voor zoo veel de aflossing derzelve verlangd wordt, op den vorigen voet, gedurende dit jaar zal kunnen geschieden, en deze aflossing dienovereenkomstig zal worden bewerkstelligd.

Z. Exc. de Minister van Binnenlandsche Zaken heeft aan de heeren Gouverneurs der provincien mededeeling gedaan, dat het uit een ingesteld onderzoek, ter zake van het op op 23 december jl. te Zwolle voorgevallen ongeluk met eene diligencé, voorhands met genoegzame zekerheid is op te maken, dat de eenige oorzaak van de bedoelde ramp is gelagen geweest in den zwakken en bouwvalligen staat van de brug te Zwolle. Het is, naar aanleiding van dien, en ten einde dergelijke onheilen zoo veel mogelijk te voorkomen, dat Z. Exc. de Gouverneur der onderscheidene gewesten heeft uitgenoodigd, de plaatselijke besturen aan te schrijven, om onafgebroken toe te zien, dat al de in hunne stad of gemeente aanwezige bruggen steeds in eenen goeden staat worden gehouden, en om te dien einde de bestaande verordeningen oopens het onderhoud der bruggen ten zorgvuldigste na te leven.

In de *Rotterdamsche Courant* leest men het volgende:

Het berigt, onlangs door een der dagbladen medegegield, wegens de benoeming van den heer Mr. *Roos van Limburg*, tot secretaris van legatie te Wenen, en hetwelk door andere bladen stof tot gelijke redeneringen heeft gegeven, mag voor het minst als voorbarig worden aangemerkt. Evenmin is hier iets met zekerheid wegens de aftreding van een of meer der Ministers bekend.

De *Delftsche Courant* berigt, dat de door Z. M. benoemde directeur van de nieuwe Akademie voor burgerlijke ingenieurs, enz., de heer *Lipkens*, belast is met het instellen van het departement van binnenlandsche zaken van een *comité* van organisatie hetrekkelijk het materieel en personeel van genoemde Akademie, terwijl volgens hetzelfde blad de Afdeling voor den waterstaat, thans gevoegd bij de Koninklijke Militaire Akademie alhier, bij het etablissement te Delft zou worden overgebragt; dit laatste zou een personeel van

14. a 15. hoogleeraren en leeraren bekomen, en eene kostbare verzameling van modellen bij hetzelfde gevraagd worden.

— In het *Dagblad van 's Hage* leest men:

— Eergisteren namiddag, omstreeks 5 uren, had men alhier bijna het verlies van twee menschenlevens te betreuren. Op den zuidwal bij de Boekhorsstraat, namelijk, een jongen door het ijs gevallen zijnde, snelt een aldaar woonachtig heer zijn huis uit, met het doel om den jongeling te redden. Op het midden van het ijs gekomen, laat hetzelfde echter los en genoemde heer was bijna het slagtoffer geworden zijner menschevriende pogingen. Met inspanning van krachten gelukte het aan anderen, ook den jongen uit het ijs te halen en aan zijne betrekkingen weder te geven.

— Met leedwezen verneemt men, dat de vrouw van gemelden heer, haren man door het ijs ziende vallen, ten gevolge van den schrik, zich in zorgelijke omstandigheid bevindt.

— Op den 9 dezer heeft te Sedan de aangekondigde overbrenging der lijken van de voormalige Souvereinen dier stad, met groote plegtigheid, plaats gehad. Dezelve is bijgewoond door den heer *Gellé*, lid van den raad van bestuur des Groothertogdoms Luxemburg, die tot dat einde door Z. M. den Koning der Nederlanden derwaarts was gezonden, om Hoogstdezelven bij die plegtigheid te vertegenwoordigen; gelijk mede door den heer *Charles Cunin*, zoon van den Franschen minister van landbouw en koophandel, als vertegenwoordiger van den hertog *de la Rochefoucauld Liancourt*. De heer *Gellé* heeft, bij die gelegenheid, eene toepasselijke aanspraak gedaan, en, namens Z. M. den Koning der Nederlanden, aan den Maire van Sedan de versierselen der orde van den Nederlandschen Leeuw ter hand gesteld.

De gemelde lijken, zeven in getal, waaronder dat van de prinses *Maria Elizabeth van Nassau*, dochter van *Willem I*, en moeder van den beroemden *Tyranne*, zijn thans te zamen onder een gepast monument in de Protestantische kerk bijgezet, zijnde dezelve tot het jaar 1692 in de hoofdkerk van Sedan bewaard geweest, in welk jaar genoemde kerk, op bevel van Koning *Lodewijk XIV*, aan de Protestanten afgenomen, en aan de Roomsche-Katholijken gegeven werd. Het is te dier tijde geweest, dat de kisten, waarin deze lijken besloten waren, zoo als thans is gebleken, op eene vrij ruwe wijs, uit de kerk in een nabij gelegen gebouw onder de aarde op en door elkander gelegd zijn, waar zij in het verloop van den tijd toevallig ontdekt, van daar tijdelijk door het burgerlijk gasthuis en thans eindelijk, zoowel door de Katholieke als Protestantische bevolking, met eerbied naar de Hervormde kerk overgebracht zijn.

— In den stand der rivieren is in de laatste dagen weinig verandering gekomen. Over het algemeen bleven zij vallende, zoo als ook de Rijn te Keulen. Voor Dordrecht en in de omstreken dier stad was het ijs gisteren door den dooi merklijk verzwakt, zoodat schietschouwen op de plaatsen, waar zij vroeger veilig over het ijs gingen, thans door hetzelfde vallen.

— Een Duitscher, Dr. *Wron*, heeft eene beschrijving medegedeeld van eene door hem uitgedachte verbetering aan de Schaarsen, zoodat die tot hiertoe algemeen in gebruik zijn. De nieuwe toestel bestaat in eene ijzeren stang, die op het achterste gedeelte der Schaars wordt vastgeschroefd, en ter hoogte van den enkel, van eene scharnier voorzien, in een beugel eindigt, die het scheenbeen ter halve hoogte omsluit, en waardoor zowel eene meerdere stevigheid aan den voet, als eene meer gemakkelijke ontwikkeling van het vermogen der spieren, bij het schaatsenrijden, wordt voortgebracht.

— Uit Makassar verneemt men, dat de raja van Ternette (een op de zuidwestkust van Celebes gelegen zeer moerassig land) zich andermaal aan de Hollanders heeft onderworpen en den daar residerenden Hollandschen provincialen gouverneur vergiffenis heeft afgesmeekt. De raja van Ternette had namelijk in de maand April dezes jaars de Hollandsche regering van Makassar de gehoorzaamheid opgezegt, en ondernam nog in diezelfde maand eenige strooptogten te water en te land tegen de Nederlandsche onderdanen in de districten van Makassar op Celebes en Nieuw-Brussel op de Zuidwestkust van Borneo. Door een Nederlandsch Indisch legerkorps van ongeveer 250 man in de maand Mei dezes jaars geslagen zijnde, vloed de raja met eenige honderd man naar het gebergte van den staat Boni (een landschap van 5 tot 600 vierkante mijlen, hetwelk nog niet aan de heerschappij der Hollanders is onderworpen, welks raja in 1838 met de Hollanders een handelaarsverdrag heeft gesloten), waarvan hij door de Nederlandsch-Indische troepen werd vervolgd en daar in kleine gevechten zóthert haardelijk werd geslagen, dat zijne krijgslieden geheel uiteen liepen. Op deze wijze dwaalde de raja van Ternette omtrent 14 weken lang, door slechts weinige getrouwen omgeven, in de bosschen rond, zoodat hij, omstreeks de helft der vorige maand, eenen brief schreef aan den Hollandschen gouverneur van Makassar, waarin hij zijn berouw wegens zijne misdadige daad te kennen gaf en de grootmoedigheid zijner Europeesche meesters afmeekte. Hoogstwaarschijnlijk zal de raja als ondergeschikt beheerscher van den kleinen staat Ternette in zijne functien worden hersteld.

— De *Staats-Courant* behelst heden de volgende teregtwijzing:

De *Allgemeine Preussische Staats-Zeitung* en andere Deutsche bladen, nemen van tijd tot tijd in hunne kolommen op, mededeelingen van eenen Bataviaschen correspondent, die, ware hij vermakelijker en geestiger, onwillekeurig zoude doen denken aan *Münchhausen*, leugenachtiger gedachtenis! Dat de Deutsche dagbladen zulke berigten, zonder voorafgaande schifting van het kaf, overnemen, baart eenige verwondering, want men behoeft geene kolonien te bezitten om te weten, dat de apen geene meisjes schaken en geene nesten in de boomtopen hebben, welke zij aan die geschaakte prinsessen tot rustplaatsen kunnen aanbieden; — dat de tijgers niet in geheele kudden te velde trekken tegen de soldaten; — en dat op Java de vrouwen niet kunnen gedood worden door „*wilde Eberwelche Hörner haben*”, om de eenvoudige reden, dat de zoölogie van Java zulke dieren (waarmede de schrijver waarschijnlijk bedoelt den *babi-roessa* van den Molukschen Archipel) niet bezit. Maar die verwondering verdwijnt, en de ligtgeloovige Deutsche redacteurs worden verschoonbaar, wanneer men onze eigene dagbladen zulke ongerijmdheden, zonder eenige commentariën, ziet overnemen.

Onvergeeflijker nog is het echter, dat die dagbladen, zelfs dezulken welke zich het voorlichten van den handelsstand ten doel hebben gesteld, berigten plaatsen, welker onwaarheid hun bij het minste onderzoek blijkbaar kon worden, en welker verspreiding alleen diegenen kan om den handel te misleiden. Zoo wordt, bij voorbeeld, op het gezag van den Bataviaschen *Münchhausen*, door de *Preussische Staats-Zeitung* van den 12den dezer berigt, en door Nederlandsche bladen herhaald, dat de schaarsheid der edele metalen op Java, onder anderen moet worden toegeschreven *aan het verzenden naar Holland, op last van het gouvernement, van al het in de koloniale kassen aanwezig goud en zilvergeld!* Intusschen heeft juist het tegenovergestelde plaats: want het koloniaal gouvernement ontbiedt jaarlijks 2½ miljoen aan gouden en zilveren specien uit Nederland.

— The *British and foreign Anti-Slavery Reporter* behelst in zijn nummer van den 29 December laatstleden, onder het opschrift van *Dutch Slave-Trade*, een artikel, waarin dat tijdschrift onder anderen verhaalt, dat, sedert eenige jaren, vele duizenden Afrikanen van St. George d'Elmina naar Oostindië worden overgebracht, in naam als recruten, maar in waarheid, zegt dat blad, om levenslang in lijf-eigenschap of slaven te blijven.

De *Staats-Courant* bevat eene wederlegging van genoemd stuk, waarin dat officiële blad onder anderen verklaart, dat het getal Afrikanen van St. George d'Elmina voor de militaire dienst naar Indië vervoerd, sedert het begin dezer werving, in het geheel ongeveer 2000 bedraagt; dat de negersoldaten noch slaven noch lijf-eigenen zijn, en dat zij ingeschreven zijn voor een bepaald gesal jaren (reeds zijn verscheiden dezer militairen, wegens volbragten dienstdienst, naar St. George d'Elmina teruggekeerd, eenigen in het genot van pensioenen, waarop zij door bekomen worden aanspraak hadden); dat zij in Nederlandsch Indië dezelfde soldij genieten en dezelfde behandeling ondervinden als de europesche soldaten. Uit eene statistieke tabel, bij deze wederlegging gevoegd, blijkt, dat van 1764 recruten, in vier jaren tijds afgezonden, 1741 hooftbestemming hebben bereikt; dat de gemiddelde sterfte is geweest 1½ ten honderd; dat het op het einde van 1840 vertrokken schip *Anthony*, wel verre van een detachement van 100 man op 17 te hebben zien wegsmelten, integendeel van de ingescheepte 83 man geen enkele verloren heeft, en dat, eindelijk, zoo op een der schepen, in 1840 vertrokken, het drinkwater uit de vaten is gelekt, de negers het belangrijk geheim schijnen te bezitten, om die eerste levensbehoefte op eene merkwaardige wijze te kunnen ontberen. Na het schip *Anthony* zijn nog drie bodems tot het afhalen van recruten naar St. George d'Elmina afgezonden (de *Menado*, *Jacobus* en *Europa*), maar het is nog niet bekend, hoe zij hunne detachementen hebben uitgeleverd. Het laatstgemelde dezer schepen (aldus eindigt het berigt) zal het geheele werf-depôt wegvoeren, vermits het Gouvernement de geheele staking der afrikaansche werving heeft bevolen, als een gevolg van de verkregen ondervinding, dat het onmogelijk is, behoudens de milde voorschriften onzer militaire wetgeving, eene voldoende krijgstuicht bij de neger-korpsen te onderhouden.

Uit officiële opgaven blijkt, dat de bevolking der onderscheiden provincien den 1 Januarij 1841 beliep 2,893,716 zielen, als: in Noord-Brabant 382,154, Gelderland 350,238, Zuid-Holland 404, Noord-Holland 448,328, Zeeland 152,847, Utrecht 146,929, Friesland 231,137, Overijssel 200,718, Groningen 177,951, Drenthe 225,787 en Limburg 198,143.

In 1840 zijn in dit Rijk geboren 105,698 kinderen, als: in Noord-Brabant 12,500; Gelderland 11,987; Zuid-Holland 21,819; Noord-Holland 17,608; Zeeland 6,737; Friesland 5,316; Vriesland 7,962; Overijssel 7,963; Groningen 6,976; Drenthe 2,266 en Limburg 6,297. Het getal der weinige geborenen heeft bedragen 94,533, dat der

onechte geboorten 4,868. Het getal der geboren beliep 54,588, van het mannelijk en 51,110, van het vrouwelijk geslacht. Het getal geboren in de steden bedroeg 37,534, en ten platten lande 61,867. Er moet opgemerkt worden dat, ten aanzien van Limburg, slechts het gezamenlijk bedrag is medegedeeld, zoodat de bijzonderheden dezer opgaven alleen over de negen overige gewesten des Rijks liepen. In Januarij 1840 zijn geboren 9,166, Februarij 9,422, Maart 10,177, April 8,711, Mei 8,229, Juni 7,813, Julij 7,629 Augustus 8,413, September 2,011, October 9,107, November 8,782, en December 9,241.

In het jaar 1840 zijn in Nederland overleden 72,636 zielen, als: Noord-Brabant 8,622, Gelderland 7,934, Zuid-Holland 15,415, Noord-Holl. 12,755, Zeeland 4,375, Utrecht 4,246, Vriesland 4,697, Overijssel 4,806, Groningen 3,744, Drenthe 1,645 en Limburg 4,397.

Er zijn 30,146 zielen in de steden en 42,490 ten platten lande overleden. Van dit getal behoorden 37,326 tot het mannelijk en 35,310 tot het vrouwelijk geslacht. Onder de sterfgevallen zijn begrepen 4,777 doodgeboreu, als 2,755 van het mannelijk en 2,022, van het vrouwelijk geslacht.

In dat jaar zijn er 33,062 zielen meer geboren dan overleden. Het getal overledenen in 1840 bedraagt als volgt: in Januarij 7,031, Februarij 8,983, Maart 6,616, April 6,866, Mei 6,414, Juni 5,564, Julij 8,116, Augustus, 4,990, September 5,347, October 5,262, November 5,170 en December 7,267.

In 1840 zijn 22,337, huwelijken gesloten, als: in Noord-Brabant 2,496, Gelderland 2,551, Zuid-Holland 4,236, Noord-Holland 3,979, Zeeland 1,276, Utrecht 1,074, Vriesland 1,828, Overijssel 1,421, Groningen 1,449, Drenthe 509 en Limburg 1,449.

In dat jaar zijn 48 huwelijken door echtscheiding ontbonden, als: Gelderland 1, Zuid-Holland 9, Noord-Holland 27, Zeeland 5, Utrecht 1, Vriesland 4, en Groningen 1.

Uit deze opgaven blijkt, onder anderen, dat, ten aanzien der geboorten, bij voortduring de provincien Zuid-Holland, Noord-Holland, Zeeland en Utrecht de gunstigste verhoudingen vertoonen, terwijl zij tevens de ongunstige verhouding ten aanzien der sterfte opleveren; dat de ongunstige verhouding voor de geboorten in de provincie Drenthe en de gunstigste voor de sterfte in de provincie Groningen heeft plaats gehad; dat het grootste aantal onechte geboorten, in verhouding tot het algemeen bedrag der geboorte, zich dit maal in de provincie Noord-Holland heeft vertoond, terwijl Drenthe te dien aanzien het *minimum* heeft opgeleverd; dat ten aanzien der huwelijken wederom in Noord-Holland de gunstigste, doch in Noord-Brabant en Drenthe de ongunstigste verhouding tot de bevolking heeft plaats gevonden, en dat de maand Maart zich ditmaal bijzonder gekenmerkt heeft, zoo door het *maximum* der geboorte, als door dat der sterfte; terwijl het *minimum* der geboorte in Juni en dat der sterfte in Augustus heeft plaats gehad.

Van New-York zijn berigten tot den 23sten december ontvangen, die voor den finantiëlen toestand der Vereenigde Staten niet gunstig luiden. De geringe deelneming aan de nitgeschreven leening van twaalf millioen dollars heeft den Secretaris voor de Thesaurie verplicht, het verlengen van den daarvoor bepaalden termijn voor te slaan, en tevens van het Congres vergunning te vragen om op nieuw schat-biljetten, ten bedrage van vijf millioen dollars, uit te geven.

Door noord-amerikaansche ingezetenen waren eenige schuren en andere gebouwen op de grenzen van Canada in brand gestoken.

De beroemde danseres *Fanny Elssler* vond te New-York grooten bijval. Nogtans merkte men op dat hare gezondheid, door langdurige inspanning, veel had geleden, zoodat men meende dat zij best zou doen, de door haar overgewonnen tachtigduizend dollars in rust te gaan genieten.

WELDADIGE LOTERIJ ZONDER NIETEN.

De Ondergeteekenden, zich gedragende aan de Advertentie geplaatst in de *Bredasche Courant* van den 28. December ll., hebben de eer hunne geeerde Stadgenoten bij dezen te herinneren dat de inzending der voorwerpen, betrekking tot de verloting ten behoeve van de *Maatschappij tot leniging en opbeuring der behoeftigen door het verschaffen van Werk*, bepaald blijft op Zaterdag den 15. dezer, terwijl zij het overbodig achten om de Dames en Heeren op nieuw uit te noodigen om daartoe wel te willen bijdragen; daar toch het strenge jaargetijde en de thans vooral zoo hoogst nuttige werking der bedoelde Maatschappij, welke nu reeds aan 250 huisgezinnen werk verschaft en nog zoo gaarne méér en méér aan de behoeftige aanvragen daartoe zoudt voldoen, tot genoegzame aanbeveling bij Hun-Ed. zullen verstrekken.

De tentoonstelling der voorwerpen zal plaats hebben in een der zalen van het Stadhuis op Donderdag, Vrijdag en Zaterdag den 20, 21 en 22 dezer, des voormiddags van 10 tot des namiddags ten 3

uren, tot welke de *vrije toegang* aan een ieder zal worden verleend, zijnde de openbare verloting voorts bepaald op Dingsdag den 25. Jannarij daaraanvolgende, en zoo noodig ook de volgende dagen, telkens te beginnen des voormiddags ten 10 uren ten Stadhuis voormeld, als zijnde daartoe wetwillend door het Edel Achtbaar Bestuur dezer Stad afgestaan.

De loterij is vastgesteld *zonder nieten* en de prijs van ieder lot bepaald op f 1,—, verkrijgbaar ten huize van de Ondergeteekenden en van de Leden van het Bestuur der bedoelde Maatschappij, zoodmeede aan de Groote Societeit bij de Wed. Oers en bij de Uitgevers dezer, terwijl dezelve mede in de zaal der tentoonstelling te bekomen zullen zijn.

De getrokken prijzen zullen dadelijk worden afgegeven, of althans binnen 2 maal 24 uren na de verloting behooren te worden afgehaald, terwijl dezelve anders als vervallen aan het fonds zullen worden beschouwd.

BREDA, 11. Jannarij 1842.

PELS RIJCKEN, SCHUURMAN, DE GREZ, CAEMERS,
geb. BARON. VAN HEECKEREN. geb. VERSFELT. geb. DE ROY. geb. DE GREZ.

185de KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

VIJFDE KLASSE.

- 1° Trekking. N°. 2397, f 1250; N°. 5569, 11923, ieder f 1000.
- 2° — N°. 20862, 19097, ieder f 1000.
- 3° — N°. 16675, 25598, ieder f 1000.
- 4° — Geene.

LIBRAIRIE FRANÇAISE DE BROESE ET COMP. A BRÉDA.

Si Jeunesse Savait! Si Vieillesse Pouvait!

ROMAN DE MOEURS

PAR FRÉDÉRIC SOULIÉ

Auteur des Mémoires du Diable.

ILLUSTRÉ DE 120 VIGNETTES GRAVÉES PAR GAGNON

D'APRÈS

LES DESSINS D'EUGÈNE GIRAUD.

52 Livraisons à 17½ cents. — Une Livraison par semaine.

CONDITIONS DE LA SOUSCRIPTION.

SI JEUNESSE SAVAIT! SI VIEILLESSE POUVAIT! formera un beau volume in-8°, papier grand Jésus vélin, orné de plus de cent vignettes gravées. Cet ouvrage sera divisé en quatre parties, et publié en 52 livraisons composées d'une feuille entière ou 16 pages, y compris la couverture et de deux ou trois gravures. Le prix de chaque livraison est de 17½ cents.

Il paraîtra une livraison le samedi de chaque semaine. Elles seront réunies tous les mois en un cahier suivant le nombre de samedis dont le mois se composera.

Chaque livraison hebdomadaire ou mensuelle peut être acquise séparément, sans augmentation de prix.

L'ouvrage sera entièrement terminé le 1er décembre 1842; avec la dernière livraison il sera délivré gratis une belle couverture pour le volume.

TRÉSOR HISTORIQUE ET LITTÉRAIRE.

à 85 cents le volume, format in-8°.

OUVRAGES COMPOSANT LA HUITIÈME SÉRIE.

CHARLEMAGNE, par M. Crapefigue, 2 vol. in-8°, avec un portrait. Prix: fl. 1,70.

HISTOIRE DES GAULOIS, depuis les temps les plus reculés jusqu'à l'entière soumission de la Gaule à la domination romaine; par M. Am. Thierry, correspondant de l'Institut de France, 4 volumes in-8°. Prix: fl. 3,40.

HISTOIRE DE LA FRONDE, par M. le comte de Sainte-Aulaire, membre de l'Académie française, 2 vol. in-8°, ornés de 2 portraits. Prix: fl. 1,70.

LOUIS XIV, par M. Crapefigue, 6 volumes in-8°, ornés de 6 superbes portraits. Prix: fl. 5,10.

JULIA SÉVÈRA OU L'AN QUATRE CENT QUATRE-VINGT-DOUZE, par M. Simonde de Sismondi, 1 vol. in-8°. Prix: fl. 0,85.

LES SUÉDOIS, depuis Charles XII jusqu'en 1841, par le vicomte de Beaumont-Vassy, 2 vol. in-8°, ornés de 2 portraits. Prix: fl. 1,70.

ÉTUDES SUR LES CONSTITUTIONS NATIONALES (PAYS-BAS AUTRICHIENS ET LE PAYS DE LIGGE), par M. Faider, substitut-procureur du roi à Anvers, 2 volumes in-8°. Prix: fl. 0,95.

La souscription se fait pour tous les ouvrages composant la série.